

Nr 62.

Ankom till riksdagens kansli den 9 juni 1944 kl. 11 fm.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till skogsvårdens befrämjande m. m.

(1:a avd.)

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1944/45 beräkna dels ett anslag av 700 000 kronor till Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande, dels ock ett anslag av 800 000 kronor till Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 11 februari 1944 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 111, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

att för budgetåret 1944/45 under nionde huvudtiteln anvisa

1) till Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande ett anslag av 600 000 kronor;

2) till Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m. ett anslag av 800 000 kronor;

3) till Skogsvård m. m.: Sanering av vissa skogsvårdsstyrelsers ekonomi ett anslag av 258 000 kronor.

I skrivelse den 28 augusti 1943, varöver statskontoret den 18 oktober 1943 avgivit infordrat utlåtande, har skogsstyrelsen bland annat gjort framställning om anslag för budgetåret 1944/45 till skogsvårdens befrämjande och till ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.

Sedermera har skogsstyrelsen med skrivelse den 21 januari 1944 till komplettering av framställningen den 28 augusti 1943 framlagt en på styrelsens uppdrag verkställd utredning rörande skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomiska förhållanden. Häröver ha remissutlåtanden avgivits den 31 januari 1944 av skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens och Västernorrlands län samt den 2 februari 1944 av statskontoret och riksräkenskapsverket.

Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande.

Till skogsvårdens befrämjande är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 700 000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 717.

I skrivelsen den 28 augusti 1943 med *förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1944/45* har *skogsstyrelsen* hemställt, att i

riksstatsförslaget för nämnda budgetår måtte till Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande beräknas ett belopp av 1 050 000 kronor, varav 350 000 kronor avsetts för sanering av vissa skogsvårdsstyrelserns ekonomi.

Skogsstyrelsen har meddelat, att styrelsen för att utröna skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov under budgetåret 1944/45, d. v. s. medelsåtgången under kalenderåret 1944, från skogsvårdsstyrelserna införskaffat preliminära inkomst- och utgiftsstaten för år 1944. Ifrågakvarande stater — vilka inrymma skogsvårdsstyrelsernas verksamhet under sagda år i samband med de extraordinära vedavverkningarna, varvid denna verksamhet beräknats skola få ungefär samma omfattning som för närvarande — utvisa en brist för samtliga skogsvårdsstyrelser å tillhoppa 1 984 000 kronor.

Vid bedömandet av medelsbehovet för budgetåret 1944/45 under anslaget till skogsvårdens befrämjande har skogsstyrelsen utgått från den brist å tillhoppa 1 984 000 kronor, som för år 1944 beräknats för samtliga skogsvårdsstyrelser. Från sagda belopp har skogsstyrelsen ansett böra dragas dels 399 000 kronor utgörande vid årsskiftet 1943/44 hos statskontoret redovisade skogsvårdsavgifter, dels 615 000 kronor avseende medel som från förslagsanslaget till Skogsvård m. m.: Ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst biträde vid virkesavverkning m. m. beräknats komma att utbetalas till gäldande av skogsvårdsstyrelsernas merkostnader i anledning av de extraordinära vedavverkningarna, dels ock 270 000 kronor eller det belopp varmed skogsstyrelsen ansett de beräknade utgifterna för låneåterbetalning böra reduceras. Enligt skogsstyrelsens mening skulle följaktligen anslagsbehovet för skogsvårdens befrämjande uppgå till (1 984 000 — 399 000 — 615 000 — 270 000 =) 700 000 kronor. Såsom framgår av det anförda har skogsstyrelsen vid sin anslagsberäkning utgått från de av skogsvårdsstyrelserna kalkylerade inkomstbeloppen. Beräkningen förutsätter härjämte, att särskilda medel anvisas för sanering av vissa skogsvårdsstyrelserns ekonomi. Beträffande sistnämnda ändamål har styrelsen — under förmålan att utredning i ämnet alltjämt påginge — upptagit ett preliminärt belopp av 350 000 kronor.

Såsom inledningsvis omnämnts har skogsstyrelsen med skrivelse den 21 januari 1944 överlämnat en *utredning angående skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomiska förhållanden*, vilken utförts av direktören W. Ekman, Gävle, såsom av skogsstyrelsen särskilt tillkallad utredningsman.

Enligt vad *utredningsmannen* anför skulle undersökningen jämlikt de av skogsstyrelsen lämnade direktiven ha till föremål jämväl skogsvårdsstyrelsernas i Västernorrlands, Jämtlands och Norrbottens län organisation och ekonomi samt — i vad avsåge Västerbottens och Västernorrlands län — utmynna i förslag till de rationaliserings- och saneringsåtgärder, inkomstökningar och utgiftsbegränsningar, som ansåges påkallade och möjliga att genomföra. I enlighet med direktiven hade utredningsmannen under hösten 1943 verkställt utredning beträffande vissa med skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län

verksamhet sammanhängande spörsmål. Föremål för undersökningen hade därvid i första hand varit de med styrelsens verksamhet förknippade omkostnaderna. Utredningsmannen har framhållit, att de utomordentligt omfattande och svårlösta frågor — framförallt spörsmålet om de berörda skogsvårdsstyrelsernas personalbehov — som utredningen hade att behandla, visat sig erfordra mera tidskrävande undersökningar än som torde ha förutsatts. Såvitt utredningsmannen nu kunde bedöma, syntes det i själva verket icke vara möjligt att redan till 1944 års riksdag slutföra den anbefallda utredningen. Utredningsmannen har emellertid, bland annat för bedömande av storleken av de statsanslag som för skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län borde äskas av årets riksdag, ansett sig böra verkställa en preliminär, begränsad undersökning rörande skogsvårdsstyrelsens nuvarande ekonomiska läge. Med utgångspunkt från styrelsens förslag till inkomst- och utgiftsstaten för 1944 års verksamhet i kustlandet och lappmarken hade utredningsmannen sökt fastställa styrelsens medelsbehov under år 1944 och den del därav, som borde tillgodoses genom anslag av statsmedel. Samtidigt hade jämväl vissa andra med styrelsens ekonomi sammanhängande spörsmål upptagits till behandling.

Utredningsmannen har framlagt följande förslag till vissa åtgärder för stabilisering av skogsvårdsstyrelsens ekonomi.

Med hänsyn till det läge, vari skogsvårdsstyrelsens ekonomi befinner sig, lära särskilda åtgärder vara nödvändiga, om en varaktig förbättring av styrelsens finanser skall kunna genomföras. I första hand torde därvid erfordras, att av riksdagen utverkas engångsanslag av statsmedel i syfte såväl att sätta styrelsen i stånd att återbetala för rörelsen upptagna ännu ej likviderade banklån som att utrusta styrelsen med erforderligt rörelsekapital för verksamheten i lappmarken och kustlandet.

En närmare undersökning av skogsvårdsstyrelsens ekonomi under de gångna åren lär utvisa, att styrelsens återkommande ekonomiska svårigheter ha sitt ursprung väsentligen däri, att de på förhand gjorda planeringarna av kommande års verksamhet och omkostnader icke kunnat av styrelsen följas eller att styrelsen, i de fall äskade statsbidrag underkastats reduktion, varit ur stånd att anpassa rörelsen efter de reducerade driftsmedlen. Då skogsvårdsstyrelsen således upprepade gånger överskridit de för driftsändamål avsedda tillgångarna, har styrelsen i brist på egna fonderade medel i betydande utsträckning varit nödsakad att för verksamheten anlita både till styrelsens förfogande stående rörelsekapital och i privata bankinrättningar upplånade medel.

Från statsmakternas sida ha uttalats bestämda krav på garantier för att till styrelsen anvisade rörelsekapital icke tagas i anspråk för driftsändamål. Därest, såsom utredningsmannen anser sig böra förorda, till skogsvårdsstyrelsens förfogande, såsom hittills skett, ställas rörelsekapital av statsmedel för verksamheten i lappmarken och kustlandet, torde således särskilda föreskrifter böra meddelas i berörda avseende. Såvitt utredningsmannen kunnat finna, lära de av statsmakterna efterlysta garantierna icke på annat sätt kunna tillfredsställande åvägbringas, än att på grundval av från skogsvårdsstyrelsen ingivna förslag, Kungl. Maj:t eller alternativt skogsstyrelsen fastställer inkomst- och utgiftsstaten för skogsvårdsstyrelsen att lända till efterrättelse samt att i samband därmed föreskrives, att överskridande av i utgiftsstaten beräknad utgiftspost icke må ske utan av Kungl. Maj:t, respek-

tive skogsstyrelsen, meddelat tillstånd. En åtgärd av här angiven innebörd torde vara nödvändig, därest de ingripanden, som eljest för sanering av skogsvårdsstyrelsens ekonomi kunna komma att påfordras, skola leda till en varaktigare stabilisering av styrelsens finansiella läge. Utredningsmannen vill för övrigt i detta sammanhang framhålla, att det med hänsyn till gällande ordning för finansieringen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet synes honom kunna principiellt ifrågasättas, huruvida icke dylika inkomst- och utgiftstater borde fastställas för skogsvårdsstyrelserna överhuvudtaget. I betraktande av att den av styrelserna bedrivna rörelsen till alldeles övervägande del bekostas av allmänna medel — statsanslag och skogsvårdsavgifter — synas vägande skäl tala för att statsmakterna bära mera än hittills varit fallet kunna med möjlighet till ingripanden följa styrelsernas verksamhet.

Utredningsmannen anser det vidare förtjänt av att övervägas, huruvida icke det rörelsekapital, som för verksamheten i lappmarken och kustlandet av statsmakterna anvisas skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län, bör ställas till skogsstyrelsens förfogande för att i mån av behov på rekvisition utanordnas till skogsvårdsstyrelsen, i stället för att som nu sker direkt tillställas styrelsen. Några olägenheter för skogsvårdsstyrelsen synes en dylik överflyttning av rörelsekapitalets förvaltning knappast behöva medföra. De rörelsemedel, som sålunda komme att förvaltas av skogsstyrelsen, skulle ock kunna utgöra den reserv, varur, efter därom meddelat tillstånd, medel skulle kunna ställas till skogsvårdsstyrelsens förfogande för bestridande av oförutsedda utgifter. Därest någon del av rörelsekapitalet av sådan anledning tages i anspråk för driftsändamål, bör på skogsstyrelsen ankomma att till påföljande års riksdag göra framställning om vederbörlig utfyllnad i kapitalet.

Det synes utredningsmannen slutligen önskvärt, att skogsstyrelsen allt framgent under räkenskapsåret håller sig noga underrättad om skogsvårdsstyrelsens ekonomiska ställning.

Av utredningsmannen verkställda beräkningar rörande den för driftsändamål erforderliga medelsanvisningen till skogsvårdsstyrelsens verksamhet i kustlandet under år 1944 ha givit till resultat följande.

Med beaktande av en utgående behållning å 6 000 kronor har utredningsmannen upptagit det totala utgiftsbehovet till $(368\,500 + 6\,000 =)$ 374 500 kronor. För bestridande av dessa utgifter har skogsvårdsstyrelsen beräknats äga tillgängliga egna medel å 220 200 kronor, i vilket belopp ingå kalkylerade inkomster å 203 000 kronor samt ingående behållningen å 17 200 kronor. För årets löpande utgifter skulle sålunda erfordras statsanslag och andel i de till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifterna med sammanlagt $(374\,500 - 220\,200 =)$ 154 300 kronor. Utredningsmannen har utgått från att av sistnämnda belopp omkring 55 000 kronor komme att tilldelas styrelsen ur det särskilda vedutsyningsanslaget, varför således från anslaget till skogsvårdens befrämjande och de till statskontoret inlevererade skogsvårdsavgifterna borde för driftsändamål anvisas $(154\,300 - 55\,000 =)$ 99 300 kronor.

Utredningsmannen har förordat, att särskilda medel ställas till förfogande för sanering av skogsvårdsstyrelsens ekonomiska förhållanden såväl i syfte att sätta skogsvårdsstyrelsen i stånd att likvidera oguldna bankkulder som för att utrusta styrelsen med nytt rörelsekapital för verksamhetens

bedrivande. I utredningen föreslås i anslutning härtil, att för likvidering av vid årsskiftet 1943/44 ännu icke återbetalade, för verksamheten i kustlandet upptagna lån måtte anvisas ett belopp av i runt tal 10 000 kronor. Vidare anslår utredningsmannen det behov av rörelsekapital, som torde vara erforderligt för nämnda verksamhet, till 70 000 kronor.

Enligt utredningsmannens beräkningar skulle sålunda från anslaget till skogsvårdens befrämjande och de till statskontoret inlevererade skogsvårdsavgifterna behöva för skogsvårdsstyrelsens verksamhet i kustlandet under år 1944 anvisas sammanlagt 179 300 kronor, varav 99 300 kronor för driftsändamål och $(10\ 000 + 70\ 000 =)$ 80 000 kronor såsom engångsanslag.

Skogsstyrelsen har i sin skrivelse den 21 januari 1944, med vilken förberörda utredning rörande skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomiska förhållanden överlämnats, hemställt, att till Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande måtte för budgetåret 1944/45 anvisas ett anslag av 850 000 kronor.

Skogsstyrelsen har rörande medelsbehovet för skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län anfört i huvudsak följande.

Med hänsyn till ärendets brådskande natur har skogsstyrelsen icke kunnat ingå på någon detaljgranskning av den föreliggande preliminära utredningen. De av utredningsmannen framlagda beräkningarna över skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län medelsbehov för verksamheten under år 1944 synas skogsstyrelsen dock vara av beskaffenhet att kunna tagas till utgångspunkt vid beräkningen av skogsvårdsstyrelsen för år 1944 tillkommande statsbidrag. Skogsstyrelsen är således ense med utredningsmannen därom, att för driften i kustlandet bör såsom ett minimibelopp beräknas 99 300 kronor. Ett anslag av minst denna storlek synes styrelsen ofrånkomligt, om skogsvårdsstyrelsen skall i behörig omfattning kunna uppehålla sin skogsvårdande verksamhet. Skogsstyrelsen anser sig ock böra biträda utredningsmannens förslag att till skogsvårdsstyrelsen såsom anslag av engångskaraktär anvisas 80 000 kronor för rörelsen i kustlandet, varav 70 000 kronor såsom rörelsekapital och 10 000 kronor till reglering av vid årsskiftet balanserade skulder. Därest skogsvårdsstyrelsen tilldelas engångsanslag till nämnda belopp, skulle styrelsens ekonomiska förhållanden komma i ett väsentligt förbättrat läge. Styrelsen skulle icke längre, såsom de senare åren varit vanligt, behöva upptaga lån i privata bankinrättningar för att till sitt förfogande erhålla nödigt rörelsekapital under det löpande räkenskapsåret.

I framställning den 28 augusti 1943 har skogsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1944/45 under titeln Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande beräkna 1 050 000 kronor, därav 350 000 kronor för sanering av skogsvårdsstyrelsernas i Västerbottens och Västernorrlands län ekonomi. I anslutning till i det föregående angivna beräkningar av skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län medelsbehov för år 1944 skulle anslaget till skogsvårdens befrämjande för budgetåret 1944/45 således böra uppföras med $(700\ 000 + 80\ 000 =)$ 780 000 kronor.

Rörande skogsvårdsstyrelsens i Västernorrlands län ekonomiska förhållanden och behov av anslag har skogsstyrelsen yttrat.

Skogsstyrelsen vill framhålla, att oaktat utredning rörande skogsvårdsstyrelsens i Västernorrlands län ekonomiska förhållanden icke hunnit framlägg-

gas, det torde vara nödvändigt att vid beräkningen av anslaget till skogsvårdens befrämjande för nästkommande budgetår särskild hänsyn jämväl tages till det svaga ekonomiska läge, i vilket sistberörda skogsvårdsstyrelse befinner sig. Enligt inhämtade upplysningar har skogsvårdsstyrelsens ekonomi, ehuru styrelsen för 1943 års verksamhet av Kungl. Maj:t på skogsstyrelsens förslag tilldelats ett väsentligt förhöjt statsbidrag, under sagda år ytterligare försämrats. Styrelsen redovisade således enligt preliminära beräkningar vid årsskiftet 1943/44 en nettoskuld över tillgångar å 59 248 kronor, under det att vid ingången av år 1943 motsvarande belopp uppgick till 25 311 kronor. Av det å riksstaten för budgetåret 1943/44 uppförda anslaget till skogsvårdens befrämjande och av de till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifterna anvisades skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län för 1943 års verksamhet ett statsbidrag å 147 638 kronor, vilket bidrag med i runt tal 87 000 kronor översteg föregående års anslag. En dylik avsevärd förhöjning av statsbidraget hade endast kunnat ske därigenom, att övriga skogsvårdsstyrelser medels-åskanden i motsvarande omfattning reducerats. I avvaktan på en närmare utredning av skogsvårdsstyrelsens ekonomiska läge synes ofrånkomligt att för 1944 års verksamhet för styrelsen beräknas ett statsanslag av åtminstone samma storleksordning som år 1943. Då skogsstyrelsen icke anser sig kunna tillstyrka att övriga skogsvårdsstyrelser åskanden ånyo i betydande utsträckning nedpressas för att skogsvårdsstyrelsens i Västernorrlands län oavvisliga medelsbehov skall kunna tillgodoses, finner skogsstyrelsen det nödvändigt, att anslaget till skogsvårdens befrämjande för budgetåret 1944/45 avväges med särskilt beaktande jämväl av skogsvårdsstyrelsens i Västernorrlands län svaga ekonomiska läge. Skogsstyrelsen anser sig således böra hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att för budgetåret 1944/45 till Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande å riksstaten uppföres ett till 850 000 kronor förhöjt anslag, därvid skogsstyrelsen förutsätter att vid fördelningen av anslaget och de till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifterna skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län tilldelas ett statsbidrag av minst 170 300 kronor och skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län åtminstone samma belopp som år 1943.

I fråga om de av utredningsmannen — utöver i det föregående av skogsstyrelsen berörda anslagsåskanden — föreslagna åtgärderna för stabilisering av skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomi har skogsstyrelsen anfört följande.

Vidkommande de av utredningsmannen i vissa hänseenden i övrigt föreslagna åtgärderna för åstadkommande av viss stabilisering av skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomi anser sig skogsstyrelsen — utan att vilja taga ställning till vissa av utredningsmannen i sammanhanget gjorda principuttalanden — kunna förorda att åtgärderna vidtagas i vart fall såsom provisorium till dess frågan om omläggning av nu gällande system för finansieringen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet erhållit en definitiv lösning. Därest Kungl. Maj:t skulle finna anledning föreligga att för skogsvårdsstyrelsen fastställas utgiftsstaten för den i lappmarken och kustlandet bedrivna verksamheten, torde sådana stater böra fastställas av Kungl. Maj:t efter förslag av skogsstyrelsen.

Skogsstyrelsen har vidare i en den 4 februari 1944 dagtecknad skrivelse framlagt *förslag om statsunderstöd till elever vid vissa skogsbrukskurser*. Styrelsen har sålunda hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas 15 000 kronor för utdelning enligt i skrivelsen angivna

grunder av stipendier till behövande elever vid av skogsvårdsstyrelserna anordnade eller godkända kurser i skogliga ämnen för skogsägare och landsbygdsungdom.

Departementschefen har i ämnet anfört och föreslagit följande:

»Med hänsyn till det läge, vari skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomi i början av år 1943 befann sig — styrelsen hade bland annat för bestridande av de löpande utgifterna nödgats i betydande utsträckning disponera tillgängligt rörelsekapital ävensom upptaga lån — förordade jag i samband med framläggandet för samma års riksdag av propositionen nr 278, att en undersökning borde verkställas angående skogsvårdsstyrelsens organisation och personalbehov. Såsom i det föregående nämnts uppdrog Kungl. Maj:t den 30 juni 1943 åt skogsstyrelsen att verkställa berörda undersökning. Denna, som av skogsstyrelsen avsetts skola omfatta jämväl skogsvårdsstyrelsernas i Västernorrlands, Jämtlands och Norrbottens län organisation och ekonomi, har med hänsyn till omfattningen och arten av de spörsmål, varom här är fråga, icke ännu kunnat slutföras. Emellertid har skogsstyrelsen överlämnat en av särskild utredningsman inom styrelsen verkställd preliminär undersökning avseende bland annat skogsvårdsstyrelsens i Västerbotten län nuvarande ekonomiska läge samt skogsvårdsstyrelsens medelsbehov för år 1944. Skogsstyrelsen har, i överensstämmelse med vad av utredningsmannen förordats, beräknat behovet av statsmedel för verksamheten inom Västerbottens läns kustland till 99 300 kronor i vad avser driftkostnader samt till 80 000 kronor i vad avser engångskostnader för sanering av skogsvårdsstyrelsens ekonomi. Ehuru någon utredning ännu ej verkställts beträffande skogsvårdsstyrelsens i Västernorrlands län finansiella läge, har skogsstyrelsen likväl i betraktande av sistnämnda skogsvårdsstyrelses svaga ekonomi — vilken under år 1943 ytterligare försämrats — funnit det ofrånkomligt, att för budgetåret 1944/45 beräknades ett belopp av 70 000 kronor för konsolidering av skogsvårdsstyrelsens ekonomiska förhållanden.

Medelsbehovet under anslaget till skogsvårdens befrämjande har av skogsstyrelsen beräknats till 850 000 kronor, varav 700 000 kronor avsetts till bestridande av löpande utgifter för samtliga skogsvårdsstyrelser samt (80 000 + 70 000 =) 150 000 kronor till sanering av skogsvårdsstyrelsernas i Västerbottens och Västernorrlands län ekonomi.

Innan den förut berörda undersökningen rörande skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län organisation och personalbehov samt därmed sammanhängande spörsmål slutförts, är det givetvis svårt att taga slutgiltig ståndpunkt till det sätt, varpå styrelsen bedrivit sin verksamhet och handhaft anvisade medel. Av den hittills verkställda utredningen synes dock framgå, att den utvidgning av styrelsens verksamhet, som under senare år ägt rum, genomförts utan tillräckligt beaktande av tillgängliga resurser. De principer, som skogsvårdsstyrelsen följt vid handhavandet av sin ekonomi, ha medfört att styrelsen vid upprepade tillfällen under de senaste åren måst i viss utsträckning finansiera sin verksamhet med lånemedel, i den mån icke tillgängligt rörelsekapital tagits i anspråk för ändamålet. Den hittills förebragta

utredningen synes i viss mån giva stöd åt de synpunkter, som riksräkenskapsverket framfört i sitt yttrande. Det torde emellertid kunna förväntas, att den fortsatta utredningen kommer att ytterligare belysa ifrågavarande spörsmål samt närmare klarlägga de möjligheter till rationalisering och sanering av skogsvårdsstyrelsens verksamhet, som kunna föreligga. I avvaktan härpå synas, i anslutning till vad skogsstyrelsen anfört, de av utredningsmannen i den preliminära utredningen framlagda beräkningarna över skogsvårdsstyrelsens medelsbehov för 1944 års verksamhet få godtagas såsom utgångspunkt vid beräkandet av statsbidraget till skogsvårdsstyrelsen för sagda år. Jag finner mig därför i frågans nuvarande läge icke böra motsätta mig, att för bestridande av driftkostnaderna i samband med verksamheten i kustlandet beräknas ett statsbidrag av 99 300 kronor samt att för sanering av skogsvårdsstyrelsens ekonomi anvisas ett belopp av 80 000 kronor, varav 70 000 kronor avses såsom rörelsekapital och 10 000 kronor till betalning av oguldna banklån.

Vad beträffar skogsstyrelsens hemställan, att ett belopp av 70 000 kronor skulle anslås till förstärkning av Västernorrlands läns skogsvårdsstyrelsens ekonomi, har jag liksom statskontoret funnit det vara i viss mån tveksamt, huruvida icke med denna ytterligare medelsanvisning till skogsvårdsstyrelsen kunde anstå i avbidan på färdigställandet av den inom skogsstyrelsen pågående utredningen. Med hänsyn till vad sistnämnda styrelse i ärendet andragit vill jag dock förorda, att det föreslagna beloppet nu äskas av riksdagen.

I utredningen rörande skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomi har betonats vikten av att garantier skapades mot att av statsmedel anvisat rörelsekapital förbrukades för driftsändamål. Förslag i nu angivet hänseende har även framlagts i utredningen. Sålunda föreslås, att anvisat rörelsekapital skall ställas till skogsstyrelsens förfogande för att i mån av behov på rekvisition utbetalas till skogsvårdsstyrelsen. Enligt förslaget borde rörelsekapitalet jämväl, efter medgivande av riksdagen, få utanordnas till skogsvårdsstyrelsen för bestridande av oförutsedda driftsutgifter. Ifrågavarande förslag, som tillstyrkts av såväl skogsstyrelsen som statskontoret och riksräkenskapsverket, anser jag mig böra i huvudsak biträda. Såsom statskontoret anfört torde dock, med hänsyn till att anslaget till skogsvårdens befrämjande utbetalas och disponeras av statskontoret, böra föreskrivas, att här avsedda medel skola av ämbetsverket utanordnas till skogsvårdsstyrelsen i den mån skogsstyrelsen prövat behov därav föreligga. Starka skäl synas mig vidare ha anförts för utredningens förslag att särskilda inkomst- och utgiftsstaten skola fastställas för ifrågavarande skogsvårdsstyrelse. Enligt min mening bör denna åtgärd lämpligen ankomma på skogsstyrelsen, som jämväl bör ha att under hela räkenskapsåret hålla sig noga underrättad om skogsvårdsstyrelsens ekonomiska ställning. Kungl. Maj:t torde få äga att i sinom tid meddela erforderliga bestämmelser rörande staternas fastställande, överskridande av utgiftsposter m. m.

De åtgärder i syfte att vinna garantier mot ett missbruk av anvisat rörelsekapital, vilka i det föregående förordats, torde böra vinna tillämpning jämväl

i avseende å skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län. Frågan om fastställande genom skogsstyrelsens försorg av inkomst- och utgiftsstaten för övriga skogsvårdsstyrelser synes däremot böra göras till föremål för ytterligare överväganden, innan slutlig ståndpunkt till densamma kan tagas.

Såsom redan nämnts har skogsstyrelsen föreslagit, att under ifrågavarande anslag beräknades 700 000 kronor till löpande omkostnader för samtliga skogsvårdsstyrelser. Jag anser mig icke kunna tillstyrka, att för nästa budgetår uppföres högre belopp än 600 000 kronor för sagda ändamål. I jämförelse med anvisningen för löpande budgetår innebär detta en sänkning med (700 000 — 600 000 =) 100 000 kronor. Med hänsyn till den beräknade avsevärda stegringen av skogsvårdsavgifterna för innevarande år torde det även med det av mig förordade lägre anslagsbeloppet bliva möjligt för skogsvårdsstyrelserna att i viss utsträckning verkställa önskvärda medelsfonderingar. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av skogsstyrelsen fördela ifrågavarande belopp mellan skogsvårdsstyrelserna.

Det engångsbelopp å (80 000 + 70 000 =) 150 000 kronor, som jag i det föregående föreslagit skola anvisas för sanering av skogsvårdsstyrelsernas i Västerbottens och Västernorrlands län ekonomi, synes i anslutning till vad riksräkenskapsverket yttrat lämpligen böra upptagas under ett särskilt rikstatsanslag, benämnt Skogsvård m. m.: Sanering av vissa skogsvårdsstyrelsernas ekonomi. Till frågan om ytterligare medelsanvisning å sagda anslag återkommer jag i det följande.

Anslaget till Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande bör följaktligen i enlighet med vad jag förut anfört för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 600 000 kronor. Med hänsyn till vad skogsstyrelsen i sin skrivelse den 4 februari 1944 framhållit vill jag förorda, att ett belopp av 15 000 kronor av anslaget må disponeras för utlämnande genom skogsvårdsstyrelserna — enligt i huvudsak de grunder, som föreslagits av skogsstyrelsen — av stipendier till behövande elever vid vissa skogsbrukskurser. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid meddela erforderliga föreskrifter rörande förevarande stipendieverksamhet. Utöver vad i det föregående förordats synas för användningen av ifrågavarande anslag böra gälla i huvudsak enahanda villkor som för närvarande.»

Departementschefens beräkningar av medelsbehoven under förevarande rubrik föranleda ingen utskottets erinran. Utskottet tillstyrker sålunda att ett belopp av 600 000 kronor anvisas till löpande omkostnader för samtliga skogsvårdsstyrelser ävensom att ett engångsbelopp av tillhoppa 150 000 kronor anslås för sanering av ekonomin hos skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens län, för verksamheten i länets kustland, och Västernorrlands län. Vidare synes det utskottet lämpligt att av förutnämnda omkostnadsanslag ett belopp å 15 000 kronor må disponeras för utlämnande genom skogsvårdsstyrelserna av stipendier till behövande elever vid vissa skogsbrukskurser.

Vidkommande de åtgärder såsom garantier mot missbruk av anvisat rörelsekapital, vilka departementschefen föreslagit i avseende å skogsvårdssty-

Utskottet.

relserna i Västerbottens och Västernorrlands län, synes det utskottet, som redan vid fjolårets riksdag påtalade ifrågavarande anmärkningsvärda förhållanden, befogat att dylika dispositioner vidtagas. Emellertid har inom utskottet gjorts gällande att förslaget om att till nämnda skogsvårdsstyrelser anvisat rörelsekapital skulle ställas till skogsstyrelsens förfogande för att i mån av behov på rekvisition utbetalas till vederbörande skogsvårdsstyrelse komme att medföra betungande olägenheter för dessa. Jämväl fastställandet av särskilda inkomst- och utgiftsstaten för skogsvårdsstyrelserna i fråga kunde, om staterna innehölle en specifikation av poster, verka menligt på verksamheten, eftersom styrelserna därigenom skulle betagas möjlighet att inom den givna utgiftsramen disponera tillgängliga medel för de olika ändamålen efter uppkommande medelsåtgång under verksamhetsåret. Med hänsyn till berörda invändningar vill utskottet framhålla önskvärdheten av att ifrågasatta bestämmelser så utformas att de icke ställa nämnda båda skogsvårdsstyrelser i ett besvärligare läge än övriga skogsvårdsstyrelser med avseende på möjligheterna att bedriva sin verksamhet till skogsbrukets fromma. Enligt utskottets mening böra sådana föreskrifter eftersträvas att de i fortsättningen kunna vinna tillämpning på samtliga skogsvårdsstyrelser. Angeläget är nämligen att upprätthålla likställdhet skogsvårdsstyrelserna emellan samt att dessa vid utövandet av sin verksamhet lämnas största möjliga handlingsfrihet, statsmakterna dock förbehållet att åtminstone i stort sett kontrollera användningen av de medel som ställas till skogsvårdsstyrelsernas förfogande. I enlighet med det anförda ställer sig utskottet tveksamt till de i propositionen föreslagna åtgärderna, helst som vid förra årets riksdag beslöts inrättandet av en befattning såsom byråinspektör hos skogsstyrelsen med uppgift närmast att utöva den direkta tillsynen över skogsvårdsstyrelsernas medelsförvaltning.

Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.

För innevarande budgetår är till ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m. uppfört ett anslag av 800 000 kronor. Beträffande föreskrifter angående anslaget användning hänvisas till statsuggaren sid. 718.

I skrivelse den 28 augusti 1943 med *förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1944/45* har *skogsstyrelsen* hemställt, att i riksstatsförslaget för sagda budgetår måtte till Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m. beräknas ett belopp av 1 100 000 kronor, varav 150 000 kronor avsetts för konsolidering av skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomi.

I den *utredning rörande skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomiska förhållanden*, som enligt vad förut nämnts, överlämnats av skogsstyrelsen med skrivelse den 21 januari 1944,

har *utredningsmannen* beträffande skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov för 1944 års verksamhet i lappmarken erinrat om de omfattande arbetsuppgifter, styrelsen fått sig förelagda genom överförandet av lappmarksskogarna till styrelsens verksamhetsområde. Då skogsvårdsstyrelsen den 1 januari 1934 från domänstyrelsen övertagit uppsikten över de enskilda skogarna i lappmarken, hade styrelsens verksamhet begränsats till att väsentligen omfatta skogarna nedom odlingsgränsen. Genom olika författningsändringar hade därefter från och med den 1 januari 1939 husbehovskogarna samt från och med den 1 januari 1940 allmänningsskogarna och kronohemmanen nedom odlingsgränsen lagts under styrelsens tillsyn. Enligt *utredningsmannens* mening hade skogsvårdsstyrelsen på förevarande verksamhetsområde under den gångna tioårsperioden uppnått synnerligen goda resultat.

I anslutning till den granskning, *utredningsmannen* underkastat de av skogsvårdsstyrelsen upprättade preliminära inkomst- och utgiftsstaterna för 1944 års verksamhet i lappmarken, har *utredningsmannen* beräknat de sammanlagda driftsutgifterna under år 1944 för skogsvårdsstyrelsens verksamhet i lappmarken till 671 000 kronor samt de egna inkomsterna av verksamheten till 205 000 kronor. Då de utgående och ingående behållningarna beräknats till 152 000 respektive 160 200 kronor, erfordras enligt *utredningsmannens* förslag till täckande av skillnaden mellan driftsutgifter och tillgängliga medel en anslagstilldelning av $(671\ 000 + 152\ 000 - 205\ 000 - 160\ 200 =) 457\ 800$ kronor. *Utredningsmannen* har utgått från att av sistnämnda belopp 8 000 kronor komme att anvisas till styrelsen från det särskilda vedutsyningsanslaget, varför sålunda från anslaget till ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m. borde anvisas $(457\ 800 - 8\ 000 =)$ i runt tal 450 000 kronor till driftskostnader.

Beträffande storleken av det engångsanslag, som enligt *utredningsmannens* mening syntes böra utgå för upphjälpande av skogsvårdsstyrelsens ekonomi, har *utredningsmannen* yttrat följande.

Vid årsskiftet 1943/44 redovisade skogsvårdsstyrelsen en nettoskuld å i runt tal 78 000 kronor. För återbetalning av denna skuld anser sig *utredningsmannen* böra förorda, att erforderliga medel ställas till styrelsens förfogande.

Vidkommande storleken av den kassareserv, som i fortsättningen bör stå till skogsvårdsstyrelsens förfogande, har styrelsen enligt till *utredningsmannen* under hand gjorda uttalanden ansett de hittills för detta ändamål avsedda medlen, vilka maximerats till 150 000 kronor, otillräckliga, särskilt med hänsyn till de under de senaste åren avsevärt stegrade utgifterna under verksamhetsårets första hälft. Givetvis är kassareservens storleksordning i väsentlig mån beroende av skogsvårdsavgifternas storlek, liksom dessa i sin tur är avhängiga av konjunkturerna på trävarumarknaden. Av inkomsternas och utgifternas fördelning under året synes dock framgå, att en kassareserv å det hittills anvisade beloppet i stort sett får anses ha varit tillfyllest.

Endast under de tre senaste åren ha utgifterna under första halvåret överstigit eller beräknats överstiga inkomsterna under motsvarande tid med belopp upp till 150 000 kronor och därutöver. Med hänsyn till att under de närmaste åren — såvida icke konjunkturomsvängning inträffar — styrelsens

utgifter och inkomster i stort sett torde hålla sig på oförändrad nivå, vill utredningsmannen ifrågasätta, huruvida icke den till styrelsens förfogande ställda kassareserven bör tills vidare utökas förslagsvis till 180 000 kronor. Ett engångsanslag å 30 000 kronor skulle följaktligen vara erforderligt för denna förstärkning.

Utredningsmannen har sålunda föreslagit, att till skogsvårdsstyrelsens verksamhet i lappmarken under år 1944 måtte anvisas tillhoppa 558 000 kronor, varav 450 000 kronor för driftsändamål och $(78\ 000 + 30\ 000 =)$ 108 000 kronor såsom engångsanslag. I utredningen har framhållits angelägenheten av att det för lappmarksverksamheten beräknade medelsbehovet utan ytterligare jämkningar tillgodosåges från anslaget till ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.

Skogsstyrelsen har i sin skrivelse den 21 januari 1944, med vilken förberörda utredning angående skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomiska förhållanden överlämnats, hemställt, att till Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m. måtte anvisas ett anslag av 1 010 000 kronor, av vilket belopp 558 000 kronor borde utgå till skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län.

Departementschefen har i förevarande del anfört följande:

»I avbidan på den ingående undersökning rörande skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län organisation och personalbehov, som enligt vad i det föregående anförts avses skola verkställas, torde de i den preliminära utredningen framlagda kalkylerna över styrelsens medelsbehov för år 1944 få läggas till grund för beräklandet av det tillskott av statsmedel som för sagda år må vara erforderligt för skogsvårdsverksamheten i länets lappmark. I anslutning till angivna kalkyler har skogsstyrelsen beräknat behovet av statsbidrag för driftsändamål till 450 000 kronor och för bestridande av engångskostnader för sanering av skogsvårdsstyrelsens ekonomi till 108 000 kronor. Av sistnämnda belopp ha 78 000 kronor ansetts behövlige för återbetalning av upptagna lån, medan 30 000 kronor avsetts för utfyllnad till $(150\ 000 + 30\ 000 =)$ 180 000 kronor av kassareserven för lappmarken. De sålunda verkställda beräkningarna torde få godtagas. I syfte att förhindra att av statsmedel beviljat rörelsekapital förbrukas för löpande utgifter torde i samband med medelstildelningen för skogsvårdsverksamheten i Västerbottens läns lappmark böra uppställas i huvudsak enahanda villkor som i det föregående föreslagits i fråga om motsvarande verksamhet i länets kustland.

I sin skrivelse den 21 januari 1944 har skogsstyrelsen, med beaktande av vad i den preliminära utredningen förordats i avseende å Västerbottens län, hemställt, att under anslaget till Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m. måtte för budgetåret 1944/45 anvisas ett belopp av 1 010 000 kronor, varav 902 000 kronor för driftsändamål och 108 000 kronor för sanering av skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomi. Sistnämnda belopp, 108 000 kronor, torde böra upptagas under det av mig i det föregående förordade anslaget till Skogsvård m. m.: Sane-

ring av vissa skogsvårdsstyrelser ekonomi. Detta bör följaktligen för budgetåret 1944/45 uppföras med (150 000 + 108 000 =) 258 000 kronor. De driftsändamål, till vilka medel böra utgå från anslaget till Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m., synas under nästa budgetår kunna tillfredsställande tillgodoses inom en anslagsram av 800 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid efter förslag av skogsstyrelsen meddela de bestämmelser rörande användningen av förenämnda två anslag, som må finnas erforderliga.»

Utskottet biträder departementschefens framställning under förevarande avsnitt om anvisande av dels 800 000 kronor såsom ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m. och dels 108 000 kronor för bestridande av engångskostnader för sanering av skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomi i fråga om verksamheten i länets lappmark.

Utskottet.

Vad angår ifrågasatta villkor för medelsanvändningen inom Västerbottens läns lappmark i syfte att förebygga missbruk, får utskottet hänvisa till vad utskottet i det föregående anfört när det gällde verksamheten i länets kustland.

Utskottets hemställan.

Under återopande av vad utskottet i det föregående anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1944/45 under nionde huvudtiteln anvisa

1) till *Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande* ett anslag av 600 000 kronor;

2) till *Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.* ett anslag av 800 000 kronor;

3) till *Skogsvård m. m.: Sanering av vissa skogsvårdsstyrelser ekonomi* ett anslag av 258 000 kronor.

Stockholm den 8 juni 1944.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Granath, Gabrielsson, Jacob Hansson, friherre Beck-Friis, Näslund* och *Anderberg*; samt

från andra kammaren: herrar *Ericsson* i Sörsjön, *Mäler, Carlström, Andersson* i Surahammar, *Jacobson, Jonsson* i Fjäle, *Larsson* i Karlstad och *Andersson* i Hedensbyn.